

PÄÄSIÄISMYSTERIO

Pekka Ervastian esitelmä 20.4.1924

Ylösnousemuksen mysteeri on pääsiäisen varsinainen mysteeri. Kristikunta näyttää oikeastaan käsittäneen paremmin sen toisen puolen pääsiäismysteeriä, jota nimitämme Golgata-mysteriksi, Jeesuksen ristinkuolemaksi, sillä pyhitti hän Jeesuksen ristinkuolema surun ja kärsimyksen. Ja tämän surun ja kärsimyksen syvempi ymmärtäminen tuli pohjasäveleksi uudelle kulttuurille. Vanha kreikkalais-roomalainen kulttuuri oli palvonut iloa, nyt kristillinen kulttuuri käänsi huomion kärsimysten puoleen ja pyhitti surun. Ja meidän täytyy tunnustaa, että kristikunnassa on kärsimystä ja surua enemmän käsitetty ja arvossa pidetty kuin esimerkiksi kreikkalais-roomalaisessa kulttuurissa.

Ylösnousemuksen mysteeri on kristikunnassa jäänyt salaisuudeksi, jos kohta meidän kaikissa kirkoissamme opetetaan, että Jeesus Kristuksen ylösnousemus pääsiäispäivänä on kristinuskon kulmakivi, että siihen perustuu kristinuskon varsinainen sisältö. Tämä ylösnousemuksen mysteeri on jäänyt kuitenkin vain opinkappaleeksi ja salaisuudeksi. Siihen pitäisi sisältyä mitä suurin riemu ja autuus, mutta kristityt ovat enemmän ymmärtäneet surun ja kärsimyksen kauneutta elämässä kuin ilon ja riemun. Ilo ja riemu on tuntunut kristityistä hieman ulkonaiselta ja pintapuoliselta asialta, ja hartaat kristityt ovat aina koettaneet välttää iloa ja riemua, jota he sanovat maailmalliseksi. Ja kuitenkin he oppivat kristinuskossa, että Jeesus Kristuksen ylösnousemus on kaikkien kristittyjen suuri lohdutus, toivo, niinkuin suuri kristitty apostoli sanoo: „meidän uskomme olisi turha, ellei Jeesus Kristus olisi kuolleista noussut.” Ja kuitenkin tiedämme, että meidän aikanamme on ollut ja on teologeja, jotka eivät ole varmoja siitä, että Jeesus Kristus on noussut ylös kuolleista. He tyytyvät vain siihen, että

ylösnousemuksen usko on saanut alkunsa ensimmäisestä pääsiäisestä. „Jotakin saattoi tapahtua Palestiinassa, mutta sitä emme tiedä”, sanovat nämä teologit, esimerkiksi Harnack: „sen vain tiedämme, että usko ylösnousemukseen silloin syntyi ja sai alkunsa, ja tämä on ollut tärkeä kristikunnassa”.

Kristittyhän uskoo, että kun ihminen kuolee, niin hän viimeisenä tuomiopäivänä nousee kuolleista ylös ja saa takaisin ruumiinsa. Mutta koska tämä asia on salaperäinen, koska se ei ole järjen käsitettävissä, ei kristikunta ole siihen voinut syventyä, ei sitä ymmärtää. Se on jäänyt ulkopuoliseksi, mutta se ei ole syvälle tunkeutunut kristilliseen elämään. Sillä mitä me näemme, kun kristitty ihminen on kuollut? – Me näemme, että hänet haudataan surusaatossa, surraan, että kristitty on kuollut, jota vastoin, jos todella olisi vereen syöpynyt ylösnousemususko, voisi kuolema olla riemujuhla.

Kristikunta ei ole osannut ratkaista ylösnousemuksen mysteeriä. Sen ratkaisevat ainoastaan ne ihmiset, joita me hieman ehkä ylenkatseellisesti nimitämme mystikoiksi, salatieteilijöiksi, rosenkreutsiläisiksi. Me hieman ylenkatseellisesti puhumme heistä, koska sanomme, ettemme tiedä, mihin he perustavat omat väitteensä. Ja nämä eivät ole kuitenkaan muuta kuin ihmisiä, jotka tietävät, ovat kokeneet, mitä on ylösnousemuksen mysteeri. – Siitä minun pitäisi lausua muutama sana.

Silloin voimme ensin kysyä: onko tämä ylösnousemuksen mysteeri yhteydessä Jeesus Kristuksen ylösnousemuksen kanssa, onko, toisin sanoen Jeesus Kristuksen ylösnousemus historiallinen tositaupaus? Tietävätkö sen, uskovatko siihen nämä mystikot ja tietäjät? – Uskovat ja tietävät. He tietävät, että Jeesus Kristus nousi kuolleista ylös, he tietävät, ettei se ole harhauskoa, vaan että se on historiallinen tositaupaus. Jeesus Natsaretilainen kuoli ristillä ja haudattiin, mutta nousi pääsiäisenä kuolleista ylös. Sen mystikko tietää kokemuksesta; hänen uskonsa perustuu tietoon ja kokemukseen.

Mutta millä tavoin mystikko on tämän tiedon ja kokemuksen saavuttanut? Voivatko toisetkin ihmiset tulla mystikoiksi ja tietäjiksi; onko se satunnainen armo Jumalalta, elämältä, että jotkut pääsevät salaisuuksien tietoon, vai onko olemassa tie avoinna jokaiselle ihmiselle, joka tahtoo sellaiselle tielle astua? Mitä mystikon kokemus vastaa? – Se vastaa: on olemassa tie; se on avoinna jokaiselle ihmiselle, joka tahtoo luopua maailmasta ja kulkea, niinkuin sanotaan, taivaanvaltakunnan portille ja siitä sisään.

Tässä ylösnousemusmysterissä, sanovat nämä tietäjät ja mystikot, voidaan erottaa kaksi puolta, joita voidaan nimittää Jeesus-mysteriksi ja Kristus-mysteriksi. Ensimmäinen, johon totuuden etsijän täytyy syventyä, on Jeesus-mysteeri. – Mikä mysteeri tämä on? – Se on sama kuin todellinen uskonto, uskonnollinen elämä. – Uskonnosta ja uskonnollisesta elämästä on monenlaisia käsityksiä. Ihmiset luulevat olevansa uskonnollisia ja uskovaisia, kun pitävät totena joitakin opinkappaleita, kun käyvät kirkossa ja ehtoollisella, kun näyttävät ja mielellään ehkä tahtoisivat olla hurskaita ja siveellisiä, hyviä kristityitä. – Se on tavallinen käsitys uskonnollisuudesta ja uskonnollisesta elämästä.

Mutta mystikko sanoo: „Jos ihminen todella tahtoo olla uskonnollinen ihminen, jos hän tahtoo elää uskonnollista elämää, jos hän todella tahtoo tietää, mitä uskonto on, silloin hän tietäköön, että kysymys ei ole minkäänlaisista opinkappaleista, kysymys ei ole siitä, että hän selittää maailman tavalla tai toisella, että hänellä on se tai se käsitys Jumalasta tai perkeleestä, vaan kysymys on siitä, että hänessä herää luottamus johonkuhun ihmiskunnan viisaaseen vapahtajapersoonallisuuteen. Kristikunnassa esimerkiksi on uskonnollisen elämän ensimmäinen ehto, että ihminen tuntee luottamusta Jeesus Natsaretilaiseen. – Mitä tämä luottamus sisältää? – Se sisältää ja merkitsee, että ihminen tahtoo mielellään ja kaikesta sydämestään tietää, mitä Jeesus on opettanut, mitä Jeesus on sanonut siitä, mitä

ihmisen pitäisi tehdä. Hänen ensimmäinen ehtonsa uskonnollisena ihmisenä on, että hän ymmärtää tuon eron, mistä Jeesus Kristus puhui: „Ei se ole minulle sovelias, joka huutaa Herra, Herra, ja kunnioittaa minua Jumalana, pitää minua yliluonnollisena olentona, vaan ensimmäinen asia on, että hän ymmärtää minun olevan ihmisen, joka on saavuttanut Jumalan, totuuden, tullut maailmaan totuutta julistamaan, tullut valmistamaan veljiään.”

Ensimmäinen ehto on se, että uskonnollinen ihminen herää luottamukseen Jeesukseen ja tiedustele, mitä käskyjä hän on antanut, miten hän on selittänyt tämän inhimillisen elämän, kuinka hän on tahtonut, että meidän, jotka tahtoisimme häntä seurata, tulisi elää, sillä ainoastaan se, niinkuin Jeesus itse sanoo, on tosi opetuslapsi hänelle, joka tekee, mitä hän on käskenyt. „Jos te kuulette minun sanani ja täytätte, mitä minä teille neuvon, ainoastaan silloin te olette minun opetuslapsiani, ja ainoastaan silloin voitte sanoa seuraavanne minua.”

Jeesus-mysterin ymmärtäminen sisältää, että ihminen ymmärtää kaikkia uskontoja, sillä kun hän alkaa seurata Jeesusta tosi teossa, silloin hän pian pääsee ymmärtämään, että on ihmisiä, jotka voivat seurata toisia vapahtajapersoonallisuuksia, toisia mestareita, toisia viisaita. On ihmisiä, jotka seuraavat Buddhaa, Zarathustraa, Konfutsea, Laotsea, Hermestä, Moosesta ynnä muita. Ja kun ihminen elää uskontoa todellisesti, tekee hän sen havainnon, että kaikki nuo ihmiset, veljet, jotka vilpittömästi seuraavat omaa mestariaan, oli hän kuka tahansa, he kaikki kulkevat tiellä, he ymmärtävät Jeesus-mysterin, tuon inhimillisen mysterin, että voimme luottaa sellaiseen toiseen ihmiseen, joka on kulkenut jonkin tien ja joka voi näyttää tietä myös veljilleen. – Jos me vaellamme tuntemattomassa kaupungissa, niin me kuljemme harhaan, ellemme kysy neuvoa niiltä, jotka tietävät, mitä katuja meidän on kuljettava päästäksemme määräraikkaan. Samalla tavoin on Jeesus-mysterin ymmärtäminen siinä, että ihminen huomaa, että

viisaampia olentoja, pyhiä olentoja on ilmestynyt maan päälle, vapahtajia, tietäjiä, suuria ihmisiä, jotka sanovat: „Seuratkaa minua, niin teille käy hyvin, te pääsette totuuden tietoon, te ymmärrätte, mitä elämä on.” Ja kuka tahtoo seurata Jeesusta, hän ottakoon evankeliumin ja pankoon mieleen, mitä Jeesus on elämästä neuvonut, mitä käskyjä antanut. Ainoastaan sellainen ihminen on tosi kristitty. Tosi buddhalainen on, joka seuraa Buddhan käskyjä elämässään, tosi persialainen, joka seuraa Zoroasterin käskyjä jne. Ja kaikki nämä ihmiset, jotka ovat vilpittömiä omassa uskossaan, jotka elävät uskonnollista elämää, tietävät muodostavansa veljeskunnan, niiden ihmissielujen liiton, jotka tahtovat tietää, mitä elämä on.

Ja kun me katselemme sellaisten ihmisten kuolemaa, niin me huomaamme, että he kuoleman jälkeen nousevat ylös. Heidän elämänsä kuoleman jälkeen ei ole pimeydessä vaeltamista, ei ole ilotonta unta, niinkuin ihmisten enimmäkseen, vaan heidän elämänsä kuoleman jälkeen on itsetietoista. He ovat silloin kukin mestarinsa yhteydessä, ovat työntekijöitä, jatkavat sitä työtä, mitä ovat elämässä alkaneet, ja se työ on silloin objektiivista. Se on ylösnousemuksen ensimmäinen mysteeri.

Toinen mysteeri on Kristus-mysteeri. Se tulee niille ihmisille, jotka uskollisesti tässä elämässään seuraavat mestariaan. Silloin voi heille tapahtua – jollei se tapahdu tässä elämässä, niin jossakin tulevassa ruumistuksessa –, että taivaat heille aukeavat. He seisovat elämän tiellä ja ääni kuuluu taivaasta: „Minun Poikani, jota minä rakastan ja jonka minä tänään synnytin.” Ne ihmiset joutuvat Isän Jumalan yhteyteen. Jumalan Poika kirkastuu heille ja heissä. Niinkuin apostoli Paavalille tapahtui, he heräävät Jumalan tuntoon, he tuntevat olevansa Jumalan Poikia. Ja silloin, kun he ovat syntyneet Jumalan Pojiksi, he ovat syntyneet eläviksi henkiolennoiksi. Ennen pitkää heille tapahtuu niin, että he nousevat ylös, kun heidän ruumiinsa makaa. Heidän ruumiinsa ei kuole, mutta he nousevat ylös toisessa, kirkastetussa ruumiissa, ja he katselevat

fyysistä ruumistaan ja sanovat: „Kuolema on voitettu, kuolemaa ei ole.” He tietävät, että heidän elämänsä on kulkua tiellä, joka voittaa kuoleman, sillä he luovat itselleen uuden ruumiin läpi monen elämän, ruumiin, joka kirkastuu ja puhdistuu ja tulee voimaruumiiksi, joka lopulta on kuolematon. Sillä Jumalan sana on laskettu siemenenä ihmisen ruumiiseen ja se herättää ihmisen ruumiin, mutta se tapahtuu mystisesti suurien ponnistusten perästä.

Silloin jokainen ihminen, joka sitä tietä kulkee, voittaa kuoleman samalla tavoin kuin Jeesus Kristus; hän nousee kuolleista ylös kuin Jeesus Kristus. Hän on tehnyt itselleen iankaikkisen ruumiin. Niinkuin apostoli todistaa: „Se kylvetään heikkoudessa, mutta se herätetään kirkkaudessa.”

* * *